

Д.м.н., професор
Л.Д. Калюжна

Л.Д. Калюжна, д.м.н., професор
кафедра дерматовенерології
Національна медична академія
післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика

«Українська школа atopічного дерматиту» розпочала свою роботу

Алергічні захворювання (АЗ) є однією зі значущих проблем сучасної медицини. За даними ВООЗ, на них страждають 35% населення земної кулі. У дерматологічній практиці найбільш розповсюдженим алергозом є atopічний дерматит (АД). Про це свідчить щорічне зростання захворюваності в усьому світі. На АД страждають від 3 до 10% дитячого населення планети. У загальній структурі дерматозів його частка становить від 5 до 30%, а в структурі захворюваності на дерматози в дітей – від 20 до 50%. Всесвітній показник захворюваності на АД – 15 на 1 000 населення, в Україні показник вперше встановленого діагнозу АД на 100 000 населення досягав в 2012 р. 843,1, а в 2013 р. – 881,5. Статистика свідчить про недостатньо ретельний облік пацієнтів, які страждають на АД, та нерідко неправильну інтерпретацію діагнозів АД та контактної-алергічного дерматиту.

Тяжкий перебіг захворювання пов'язують з екологічними, соціально-економічними, медико-біологічними та іншими факторами. Для захворювання характерні хронічний перебіг, часті загострення, втрата працездатності, психологічна дезадаптація хворих. Рівень інвалідизації при АД становить 8%. АД значно знижує якість життя дітей та їх родин. Починаючись в молодшому дитячому віці, захворювання майже у 50% хворих залишається на все життя.

АД є частиною atopічного синдрому, або atopії, до клінічних проявів якої також належать алергійний риніт (цілорічний та сезонний), алергічна

бронхіальна астма, алергійний кон'юнктивіт та деякі АЗ шлунково-кишкового тракту. Ця обставина підтверджує необхідність міждисциплінарного підходу до вирішення проблеми АД. Причини захворювання мають комплексну природу і до кінця не з'ясовані. Окрім генетичної детермінованості широкий спектр факторів зовнішнього середовища можуть бути причинами виникнення захворювання та погіршувати його перебіг. Серед них харчові та аероалергени, медикаментозні чинники, засоби догляду за шкірою, побутова хімія, мікроорганізми. Сприятливим фоном для розвитку АД виступають ендогенні фактори, зокрема, порушення центральної нервової регуляції, дисфункція вегетативної нервової системи та травного тракту.

Погляд на АД як на патологію шкіри з міжгалузевим підходом до діагностики та лікування визначив необхідність уніфікації та стандартизації діагностичної та терапевтичної тактик на основі критичної оцінки наявних у вітчизняній та зарубіжній практиці підходів.

Згідно з «Клінічними настановами з діагностики, профілактики та лікування atopічного дерматиту», цільовими категоріями пацієнтів, які можуть використовувати ці клінічні настанови, є діти та дорослі, хворі на АД, а також члени родин, близькі родичі пацієнтів, які страждають на АД. Саме нагальна необхідність проводити бесіди та навчання з хворими та батьками призвела до організації в м. Київ «Школи АД» (головний лікар – заслужений лікар України Турик Н.В.).

Бентежить в проблемі АД і самолікування, і помилкові терапевтичні заходи, і втручання в лікувальний процес лікарів суміжних спеціальностей навіть без встановлення обґрунтованого діагнозу фахівцем-дерматологом, і збільшення неграмотних порад в інтернеті та листівках. В останні роки зросла кількість методів системної та топічної терапії АД, з'явилась низка сучасних емольєнтів.

Разом з тим, існує стурбованість щодо правильного встановлення діагнозу АД, грамотної тактики з використанням найновіших підходів до профілактики та лікування. Згідно з клінічними настановами визначені цільові категорії спеціалістів та фахівців, які можуть використовувати ці клінічні настанови. До них належать: дерматовенерологи, дитячі дерматовенерологи, педіатри, алергологи, дитячі алергологи, лікарі загальної практики-сімейної медицини, організатори охорони здоров'я. Саме ця обставина визначила ініціативу організації «Української школи АД». Ініціаторами та організаторами виступають Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика та Національна дитяча спеціалізована лікарня «ОХМАТДИТ».

З ініціативи НМАПО ім. П.Л. Шупика та НДСЛ «ОХМАТДИТ» 19 червня 2014 р. відбулось засідання, на якому було прийняте рішення про розробку програми та організації «Української школи АД» з метою удосконалення знань про патогенез, профілактику, діагностику та лікування найбільш розповсюдженої патології шкіри у дітей – АД, наближення сучасних знань про АД до лікарів, пацієнтів та їх родин. До ініціативної групи увійшли головний лікар НДСЛ «ОХМАТДИТ» Ю.І. Гладуш, професор кафедри дерматовенерології НМАПО Л.Д. Калюжна, зав. кафедри педіатрії № 1 НМАПО професор О.М. Охотнікова, зав. кафедри медичної інформатики НМАПО професор О.П. Мінцер, заступник головного лікаря НДСЛ «ОХМАТДИТ» з поліклінічної роботи Л.В. Бондаренко.

Програма «Української школи АД»

1. Організаційні питання (залучення до проекту медичної спільноти регіонів; ознайомлення її з програмою Школи; створення сайту Школи; залучення інвесторів; складання календарного плану семінарів, конференцій, круглих столів; ознайомлення з найактуальнішими питаннями з боку практикуючих лікарів та батьків хворих на АД; ознайомлення з досвідом роботи Київської «Школи АД»; запрошення провідних спеціалістів Європи до участі в конференціях та семінарах).

2. Просвітницька діяльність (лекції провідних науковців дерматовенерологів, алергологів, педіатрів, імунологів; семінари-відповіді на питання практикуючих лікарів; семінари-відповіді на питання хворих та родичів хворих; семінари для лікарів загальної практики-сімейної медицини; ознайомлення з «Проектом клінічних настанов по діагностиці, профілактиці та лікуванню АД»).

3. Наукова діяльність (участь науковців та практикуючих лікарів у клінічних апробаціях; відкриття «сторінки» наукових досліджень вітчизняних науковців, присвячених АД; ознайомлення лікарів з останніми європейськими та всесвітніми розробками з патогенезу, діагностики, профілактики, лікування АД; випадки з практики, їх обговорення, обмін досвідом).

4. Лікувальна діяльність (проведення семінарів та круглих столів з навчання хворих та їх батьків основам дієтології при АД; проведення семінарів з навчання хворих та їх батьків догляду за шкірою та обґрунтування етапності зовнішньої терапії; ознайомлення хворих та їх батьків з новими засобами лікування АД; консультації хворих на АД *on line*; консультація пацієнтів із захворюваннями шкіри в НДСЛ «ОХМАТДИТ»; прийняття рішення про можливість консультації, госпіталізації та лікування дітей, хворих на АД, в НДСЛ «ОХМАТДИТ» та Київській клінічній дерматовенерологічній лікарні; обмін досвідом по складанню локальних протоколів).

Запропонована «Українська школа АД» передбачає проведення *on line*:

- конференцій для лікарів;
- семінарів запитань та відповідей для пацієнтів та їх батьків;
- семінарів для лікарів «Основи діагностики АД»;
- клінічних розборів складних клінічних випадків;
- семінару по роз'ясненню показань для оформлення інвалідності;
- семінару «Принципи системної терапії АД»;
- семінару «Принципи зовнішньої терапії АД»;
- семінару «АД та профілювання».

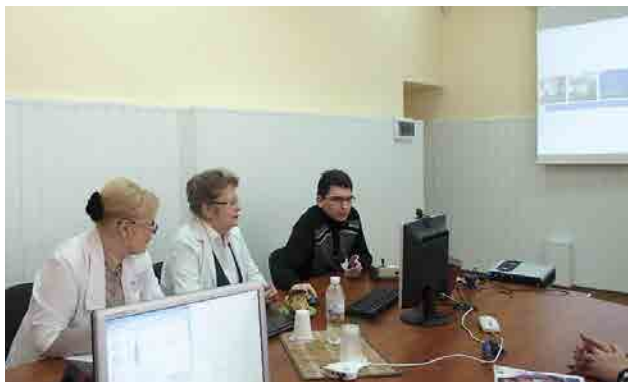
Ініціативна група визначила можливість обстеження та лікування хворих на АД в НДСЛ «ОХМАТДИТ» та Київській клінічній дерматовенерологічній лікарні.

У результаті прийняття програми «Української школи АД» вирішили:

1. Проводити щомісячно конференції та семінари *on line* із залученням медичної спільноти з усіх регіонів України та участю в них провідних дерматовенерологів, педіатрів, алергологів НМАПО ім. П.Л. Шупика та НДСЛ «ОХМАТДИТ».
2. Проводити круглі столи для родин пацієнтів з АД.
3. Проводити клінічні розбори складних клінічних випадків АД.
4. Проводити заняття з диференційної діагностики АД та визначення прогнозу захворювання для пацієнта та його родини.
5. Запросити до співпраці з «Українською школою АД» провідних фахівців України, в тому числі ДУ «Інститут дерматології та венерології НАМНУ».

7 жовтня 2014 р. Програма Школи була представлена на Конгресі педіатрів України із запрошенням до співпраці провідних вчених педіатрів, дитячих алергологів, практикуючих лікарів. Був складений графік роботи «Української школи АД» на IV квартал 2014 р., затверджений МОЗ України, і 21 жовтня відбулось відкриття Школи *on line*, на якому були присутні та виступили з привітаннями члени ініціативної групи. Крім того, відбулась лекція професора Л.Д. Калюжної з діагностики АД. У першому семінарі були представлені 9 регіонів України, учасники зустрічі *on line* спілкувались із Києвом, задавали питання.

4 листопада 2014 р. відбулась лекція професора О.М. Охотнікової, присвячена проблемі імунологічних змін при atopічних захворюваннях. Наступні семінари відбулись 18 листопада (лекція професора Л.Д. Калюжної з диференційної діагностики АД) та 2 грудня (лекція професора Я.Ф. Кутасевич). У конференціях взяли участь 12 регіонів України.

Робота «Української школи АД»

В грудні 2014 р. МОЗ України затвердило графік телемедичних конференцій «Українська школа АД» на 1-ше півріччя 2015 р. Із запланованої тематики відбулись: 20 січня 2015 р. – лекція завідуючої кафедри дитячих та підліткових захворювань НМАПО ім. П.Л. Шупика, д.м.н., професора Г.В. Бекетової «Гельмінтози. Паразитози»; 10 лютого 2015 р. – лекція

заслуженого діяча науки і техніки України, д.м.н., професора Л.Д. Калюжної «Ускладнення АД». У цих телемедичних конференціях вже взяли участь 17 з 23 регіонів України.

Кожну Школу відкривають та виступають модераторами заступник головного лікаря з поліклінічної роботи Національної спеціалізованої дитячої лікарні «ОХМАТДИТ» Л.В. Бондаренко та професор Л.Д. Калюжна. Активна участь у конференціях головних спеціалістів областей за фахом «Дерматовенерологія» (Полтавська область – Каменев В.І., Харківська область – Рощенко Л.В., Кіровоградська область – Курган М.Ю., Одеська область – Фузіжі І.С. та головний дитячий дерматовенеролог Ніточко О.І., Рівненська область – Маняк Н.В.), головного дитячого дерматовенеролога м. Київ Н.В. Турик з лікарями Київської клінічної дерматовенерологічної лікарні свідчить про зацікавленість регіонів у такій роботі на міждисциплінарному рівні, що надихає організаторів до продовження цієї кропіткої роботи. Для лікарів Київської лікарні особливо актуально почути провідних фахівців з різних напрямів, враховуючи те, що в лікарні вже 4-й рік функціонує «Київська школа АД» і саме лікарі та співробітники кафедри дерматовенерології НМАПО двічі на тиждень регулярно проводять круглі столи «Запитання про АД та відповіді» для батьків хворих на АД дітей.

Наступні лекції згідно з графіком МОЗ України:

- 10 березня 2015 р. – д.м.н., професор Л.А. Болотна, «Діагностика та оцінка тяжкого перебігу АД»;
- 31 березня 2015 р. – д.м.н., професор Я.Ф. Кутасевич, «Догляд за шкірою при АД»;
- 14 квітня 2015 р. – д.м.н., професор О.М. Охотнікова, «Оцінка захворювань та патологічних станів, асоційованих із АД»;
- 12 травня 2015 р. – д.м.н., професор Л.Д. Калюжна, «Диференційний діагноз АД».

Організатори «Української школи АД» запрошують лікарів та родини хворих на АД до співпраці.

Координати Школи:

Тел.: (044) 272-54-93

Організаційні питання:

к.м.н. Людмила Михайлівна Губко,

к.м.н. Лариса Василівна Гречанська.

E-mail: www.ohmatdyt.com.ua